

Project: Grip op ontwikkelingen in eHealth

Samenvatting rapportage deskresearch

Auteur:

Mw. Serge Metselaar, MSc.
eHealth Onderzoeker & Adviseur

www.ehonad.com/projecten

Organisatie:

Projectgroep eHealth

www.ypsilon.org/voucher

Achtergrond

- Onderdeel van het programma: Werken aan Vraagsturing;
- In opdracht van 17 cliënten- en familieorganisaties die hun krachten bundelen om vraagsturing in de GGz vorm te geven;
- Looptijd: 2013 – 2015.

Doelstellingen

Inzicht verkrijgen in:

1. eHealth-toepassingen in de ambulante GGz;
2. Wat werkt voor wie;
3. Bijdragen eHealth-toepassingen aan empowerment en zelfmanagement van gebruikers.

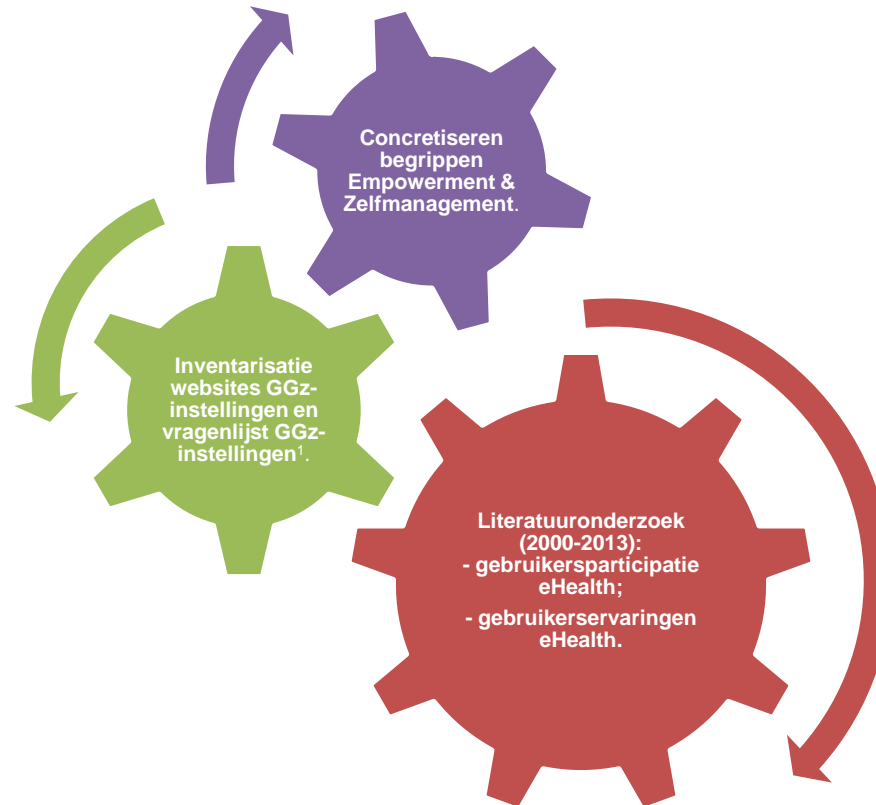
Vraagstelling deskresearch

Wat zijn de eHealth-toepassingen in de ambulante GGz en hoe dragen deze bij aan empowerment en zelfmanagement van cliënten en naastbetrokkenen (gebruikers) in de ambulante GGz?

Deelvragen deskresearch

1. Wat is empowerment?
2. Wat is zelfmanagement?
3. Welke eHealth-toepassingen worden gebruikt in de ambulante GGz?
4. Hoe is de gebruikersparticipatie bij de ontwikkeling van eHealth-toepassingen?
5. Wat zijn de gebruikerservaringen met eHealth-toepassingen?

Methode deskresearch

1= De inventarisatie is uitgevoerd onder de GGz-instellingen die aangesloten zijn bij GGZ Nederland en ambulante zorg leveren (N=101).

Empowerment

- Empowerment is: *‘het ontdekken en aanboren van je eigen kracht’*¹.
- Via de GGz-instellingen wordt weinig gecommuniceerd over hoe eHealth bijdraagt aan empowerment.
- In vervolgonderzoek wordt empowerment geconcretiseerd door gebruik te maken van 29 vragen uit de empowermentvragenlijst.

¹= www.hee-team.nl

²= Boevink, W. & Kroon, H. & Giessen, F. 2009. *Empowerment- Constructie en validatie van een vragenlijst*. HEE team: Utrecht.

Zelfmanagement

- Zelfmanagement is: *‘Het individuele vermogen om goed om te gaan met symptomen, behandeling, lichamelijke en sociale consequenties van de (chronische) aandoening en de bijbehorende aanpassingen in leefstijl’*¹.
- Via de GGz-instellingen wordt weinig gecommuniceerd over hoe eHealth bijdraagt aan zelfmanagement.
- In vervolgonderzoek wordt zelfmanagement geconcretiseerd door gebruik te maken van het zelfmanagementmodel ².

¹Gerads, R.A.E. 2010. Komt een patiënt bij zijn coach...: Een nieuwe blik op patiëntenbeleid. RVZ: Den Haag. & Engels, J. & Dijcks, B. 2010. "Zelfmanagement: verkenning en agendasetting: Oriënterend onderzoek onder patiëntvertegenwoordigers, professionals en onderzoekers naar de betekenis van zelfmanagement bij chronische aandoeningen". Utrecht: Vilans.

² www.zelfmanagement.com

eHealth-toepassingen

- 265 eHealth-toepassingen worden via 74 GGz-instellingen aangeboden, zijn in ontwikkeling, of staan gepland om te ontwikkelen.
- 76 % van de eHealth-toepassingen wordt aangeboden via websites en patiëntenportalen.
- 39% betreft een combinatie van face-to-face contact met online hulp (blended behandelen).
- 64% van de toepassingen is ontwikkeld voor cliënten. 8% voor naastbetrokkenen.
- 25% van de toepassingen zijn/worden ontwikkeld voor volwassenen en 23% jongeren .
- 40% van de toepassingen zijn/worden specifiek voor één diagnose ontwikkeld; 21% verslaving, 17% depressie en 13% angststoornissen.

Gebruikersparticipatie bij eHealth

- Gebruikersparticipatie hangt nauw samen met empowerment. In vervolgonderzoek wordt participatie geconcretiseerd middels de participatieladder¹ van Pretty.
- In lijn met het aanbod gericht op cliënten participeren ook vooral cliënten bij eHealth (90%).
- Er zijn geen publicaties gevonden over *actieve* participatie van gebruikers bij ontwikkelingen van toepassingen.
- De vragenlijst gaf enig inzicht in *actieve* participatie: 45% van de gebruikers participeert *actief*² bij de ontwikkeling van eHealth .

¹ Pretty, J.N. 1995. 'Participatory Learning For Sustainable Agriculture'. In *World Development*, Vol. 23, No. 8, pp. 1247-1263

² Actieve participatie betekent dat gebruikers actief zijn in planning, ontwikkeling en implementatie van eHealth, of dat zij gezamenlijk- of eindverantwoordelijk zijn voor de toepassing.

Gebruikerservaringen met eHealth

- Geen publicaties vanuit gebruikersperspectief;
- Publicaties over tevredenheid en over voor- en nadelen die gebruikers ervaren;

Voordelen:

- eigen tijdstip bepalen;
- besparing reistijd en –kosten;
- makkelijker/vrijer durven uiten.

Nadelen:

- beperkte toegankelijkheid ¹;
- privacy en veiligheid lastig te waarborgen;
- miscommunicatie door geschreven tekst.

1 Door geringe digitale vaardigheden, overload aan prikkels, of financiële redenen is internet voor bepaalde mensen niet geschikt/toegankelijk.

Aanbevelingen

Ga in gesprek met gebruikers over:

- **Empowerment:**
Welke voor- en nadelen ervaren gebruikers met eHealth?
In welke mate empowert hun dat?
- **Zelfmanagement:**
Welke voor- en nadelen ervaren gebruikers met eHealth?
In welke mate draagt dat bij aan zelfmanagement?
- **Gebruikersparticipatie:**
Hoe en wanneer wensen gebruikers betrokken te raken bij de ontwikkeling van eHealth?
Welke participatie-ervaring hebben gebruikers met eHealth?
Welke gebruikers participeren en hoe representatief zijn zij voor andere gebruikers?
Welke invloed hebben gebruikers op de ontwikkeling van een eHealth-toepassing?

Met dank aan...

De volgende organisaties hebben een bijdrage geleverd aan de deskresearch:

Landelijk Platform GGz

Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

Betere zorg
door betere informatie

